

1 JURK! – Dit is het leven

Antwoorden

WERKBLAD 1

☐ bootjes	☐ zucht
☒ loodjes	☒ leven
☒ baas	☐ streven
☐ chef	☒ zweven
☒ reis	☐ Curaçao
☐ vakantie	☒ hemelsblauw
☒ lucht	☐ les
☒ vlucht	☒ stress

WERKBLAD 2

Definities

- 1 de laatste loodjes = **b** het laatste gedeelte
- 2 het paradijs [de paradijzen] = **e** een ideale plaats waar het mooi en rustig is = het eldorado
- 3 knikken [knikte, heeft geknikt] = **c** je hoofd even buigen, bijvoorbeeld om te groeten of om 'ja' te zeggen [iemand knikt].
- 4 de vlucht [de vluchten = **g** de keer dat je in een vliegtuig vliegt
- 5 zweven [zweefde, heeft gezweefd] = **h** zonder ergens op te steunen in de lucht blijven hangen [iets of iemand zweeft].
- 6 verlangen naar [verlangde naar, heeft verlangd naar] = **f** iemand heel graag willen zien; iets heel graag willen [iemand verlangt naar iemand of iets].
- 7 de agenda [de agenda's] = **a** een boekje waarin je je afspraken opschrijft
- 8 de onbevangenheid = **d** niet van tevoren weten wat er gaat gebeuren en daardoor heel open zijn = naïef

- 1 Hij noteerde de afspraak in zijn agenda.
- 2 De laatste loodjes wegen het zwaarst.
- 3 De koningin knikte vriendelijk naar de mensen op straat.
- 4 Het onbevangen kind ging zonder problemen mee naar het ziekenhuis.
- 5 Tussen twee grote steden ligt het dorpje Kolhuis, een paradijs op aarde.
- 6 De studenten verlangden naar de vakantie.
- 7 Hij was erg moe van de lange vlucht, maar hij was blij dat hij thuis was.
- 8 De vogel zweefde in de lucht.

- 1 Wat is het centrale thema van dit lied?
Werkleven en stress.
- 2 Bedenk een andere titel voor 'Dit is het leven'.
Eigen antwoord.
- 3 Waar of niet waar?

<i>a</i>	De hoofdpersoon in het lied verlangt het meest naar vakantie.	☐ waar	☒ niet waar
<i>b</i>	De hoofdpersoon in het lied kijkt uit naar de laatste dag.	☐ waar	☒ niet waar
<i>c</i>	De hoofdpersoon in het lied wil weg van de stress.	☒ waar	☐ niet waar
- 4 Wat bedoelt de hoofdpersoon in het lied met de uitspraak 'Ik wil met jou de wereld in'?
De hoofdpersoon in het lied wil samen dingen ondernemen.
- 5 Wat is de relatie tussen alinea 2 en 3?

☐	<i>a</i>	alinea 3 is een voorbeeld van alinea 2
☒	<i>b</i>	alinea 3 geeft een toelichting op alinea 2
☐	<i>c</i>	alinea 3 geeft een samenvatting van alinea 2
☐	<i>d</i>	alinea 3 is de oorzaak van alinea 2

1 De woorden geven aan welke personen of welke dingen je bedoelt.

2 Goed of fout?

1 Dit jas is lekker warm.	☐ goed	☒ fout
2 Dat is mijn lievelingsfilm.	☒ goed	☐ fout
3 Ik vind die taal mooi.	☒ goed	☐ fout
4 Dat sinaasappels zijn oranje.	☐ goed	☒ fout
5 Ik ben niet bang voor deze hond.	☒ goed	☐ fout

3 Vul het aanwijzend voornaamwoord in.

- 1 Zie je *die* man daar? *Dat* is mijn vader.
- 2 Vind je *die* muziek beter dan *deze of deze, die* ?
- 3 Ik vind *deze* auto hier niet mooi.
- 4 Ik neem *deze* trein. Neem jij *die* andere?
- 5 Is *deze* auto groter dan *die* andere?

2

Jochem Myjer – Weduwnaar

Antwoorden

WERKBLAD 1

(1) zo	(6) misschien wel
(2) ons	(7) je geen
(3) te	(8) elke
(4) niet te	(9) en als ik
(5) even	(10) alleen nog maar

WERKBLAD 2

- (1) de weduwnaar [de weduwnaars] = een man van wie de vrouw of man overleden is.
- (2) struinen [struinde, heeft gestruind] = rondlopen en kijken of je iets kunt vinden wat je wilt hebben = rondstruinen [iemand struint ergens].
- (3) de tent [de tenten] = een gebouw waar je kunt eten of drinken.
- (4) je geheugen opfrissen = zorgen dat je paraat hebt wat je eerder hebt geweten.
- (5) uitlaten [liet uit, heeft uitgelaten] = een stukje wandelen met de hond om hem ergens te laten plassen of poepen [iemand laat de hond uit].
- (6) speuren naar [speurde naar, heeft gespeurd naar] = goed zoeken naar iets of iemand [iemand speurt naar iets of iemand].
- (7) de zonnestraal [de zonnestralen] = een streep licht of warmte.
- (8) slissen [sliste, heeft geslist] = foutieve uitspraak van de letter s.

1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

Rouw

2 Waar of niet waar?

a De hoofdpersoon in het lied verlangt het meest naar vakantie. ☐ waar ☒ niet waar

b De hoofdpersoon in het gedicht heeft veel verschillende hobby's. ☒ waar ☒ niet waar
(discussie mogelijk)

c De hoofdpersoon in het gedicht heeft een hond. ☒ waar ☐ niet waar

d De hoofdpersoon in het gedicht kijkt uit naar de leuke dingen die hij de volgende dag gaat doen. ☒ waar ☒ niet waar
(discussie mogelijk)

3 Welke basisemotie probeert het gedicht over te brengen?

☐ *a* blij

☐ *b* boos

☐ *c* bang

☒ *d* bedroefd

4 Wat bedoelt de auteur van het gedicht met de uitspraak 'met de wind praten'?

Hij bedoelt dat de wind een troost kan zijn op eenzame momenten.

5 Aan wie is het gedicht gericht? Waaraan merk je dat?

Dit gedicht is gericht aan een dierbare van de hoofdpersoon in het gedicht die overleden is. Op verschillende plekken in het gedicht richt hij zich tot 'je'.

6 Welke dieren hoopt de hoofdpersoon in het gedicht te zien als hij naar het strand gaat?

Zeehonden en bruinvissen.

7 In welk deel van de tekst probeert de hoofdpersoon degene aan wie het gedicht gericht is, gerust te stellen? Waaraan merk je dat? Vind je dat dit goed is gelukt?

In het derde/laatste deel van het gedicht. Dat merk je aan de uitspraak 'Maar maak je geen zorgen, want morgen ga ik genieten.'

WERKBLAD 5

1 De persoonsvorm staat voor het onderwerp

2 Goed of fout?

1 Morgen ik ga naar de bakker.	☐ goed	☒ fout
2 Morgen ga ik genieten van elk grappig verhaal.	☒ goed	☐ fout
3 Dat ik niet weet.	☐ goed	☒ fout
4 In de zomervakantie gaan wij op vakantie.	☒ goed	☐ fout
5 Misschien heb ik volgende week meer geluk.	☒ goed	☐ fout
6 Dat vind ik niet leuk.	☒ goed	☐ fout
7 Daar ik hou niet van.	☐ goed	☒ fout
8 Uiteraard koop ik een auto.	☒ goed	☐ fout
9 Vanmiddag ze een loempia koopt.	☐ goed	☒ fout
10 Dat wil ik niet.	☒ goed	☐ fout

3 Maak inversiezinnen van de zinnen hieronder.

- 1 Ik doe dat niet. ➤ *Dat doe ik niet.*
- 2 Julia gaat morgen naar de bioscoop. ➤ *Morgen gaat Julia naar de bioscoop.*
- 3 Jij gaat misschien naar de universiteit. ➤ *Misschien ga jij naar de universiteit.*
- 4 Mijn zusje woont daar. ➤ *Daar woont mijn zusje.*
- 5 Ruud wil later voetballer worden. ➤ *Later wil Ruud voetballer worden.*

WERKBLAD 6

De winkel is morgen open. ➤ *Morgen is de winkel open.*

Ik ga daar ook naartoe. ➤ *Daar ga ik ook naartoe.*

De kamer is misschien nog vrij. ➤ *Misschien is de kamer nog vrij.*

We doen in het weekend veel boodschappen. ➤ *In het weekend doen we veel boodschappen.*

Ze eet vanmiddag een ijsje. ➤ *Vanmiddag eet ze een ijsje.*

We hebben vakantie in de maand juli. ➤ *In de maand juli hebben we vakantie./ Vakantie hebben we in de maand juli.*

Mijn zusje gaat misschien verhuizen. ➤ *Misschien gaat mijn zusje verhuizen.*

De buurman heeft gisteren zijn huis schoongemaakt. ➤ *Gisteren heeft de buurman zijn huis schoongemaakt.*

Ik bak een taart voor mijn verjaardag. ➤ *Voor mijn verjaardag bak ik een taart.*

Mijn vader vindt dat liedje leuk. ➤ *Dat liedje vindt mijn vader leuk.*

3 Fluitsma & Van Tijn – 15 miljoen mensen

Antwoorden

WERKBLAD 1-1 en 1-2

(1) meningen	(6) groepen
(2) Met z'n allen	(7) open
(3) acuut	(8) verdraagzaamheid
(4) betutteling	(9) huur
(5) nergens	(10) nasiballen

WERKBLAD 2-1 en 2-2

- (1) de nuchterheid [de nuchterheden] = **e** wanneer iemand praktisch en rustig reageert.
- (2) zich laten gaan = **j** niet proberen zich in te houden.
- (3) acuut = **a** iets wat nu plaatsvindt en nu belangrijk is.
- (4) de passie [de passies] = **f** een hevig gevoel van liefde voor iets of iemand = de hartstocht.
- (5) vars zijn van iets = **i** iets erg vervelend vinden; iets helemaal niet willen.
- (6) voorschrijven [schreef voor, heeft voorgeschreven] = **h** zeggen wat iemand moet doen [iemand of iets schrijft (iemand) iets voor].
- (7) in een keurslijf zitten = **d** volgens strakke regels moeten handelen of werken; niet vrij zijn.
- (8) het gordijn [de gordijnen] = **b** een doek dat je voor het raam kunt schuiven.
- (9) de verdraagzaamheid = **g** wanneer iemand het geen probleem vindt als mensen anders denken dan hij of zij = tolerant.
- (10) in de goot liggen [lag in de goot, heeft in de goot gelegen] = **c** een erge crisis hebben in je leven, bijvoorbeeld omdat je geen plek hebt om te wonen.

- 1 Wat is het centrale thema van dit lied?
Nederland.
- 2 Bedenk een andere titel voor '15 miljoen mensen'.
Eigen antwoord.
- 3 Waar of niet waar?

<i>a</i> Als we winnen, breekt acuut de passie los. <i>b</i> Een zoon die noemt zijn vader 'Jan'. <i>c</i> Lunch is een broodje pindakaas.	☒ waar ☐ niet waar ☐ waar ☒ niet waar ☐ waar ☒ niet waar
---	--
- 4 Wat bedoelen de auteurs van het lied met de uitspraak 'Het land waar niemand zich laat gaan, behalve als we winnen, dan breekt acuut de passie los, dan blijft geen mens meer binnen'?
Nederlanders houden zich over het algemeen erg in. Maar als er wordt gewonnen bij sport, doen ze dat niet.
- 5 Wat bedoelen de auteurs van het lied met de uitspraak 'Geen uniform is heilig'?
Politieagenten, ambulancemedewerkers en brandweerlieden worden vaak aangevallen.
- 6 Welke etenswaren worden in het lied genoemd?
Beschuit, broodje kaas, nasiballen, droog brood.
- 7 Over welke in het lied genoemde karakterisering van Nederland verbaas jij je het meest? Waarom?
Eigen antwoord.

1 Naar het heden.

2 15 miljoen mensen – Fluitsma & Van Tijn

Land van duizend meningen
Het land van nuchterheid
Met z'n allen op het strand
Beschuit bij het ontbijt

Het land vol groepen van protest
Geen chef die echt de baas is
Gordijnen altijd open zijn
Lunch een broodje kaas is

Het land waar niemand zich laat gaan
Behalve als we winnen
Dan breekt acuut de passie los
Dan blijft geen mens meer binnen

Het land vol van verdraagzaamheid
Alleen niet voor de buurman
De grote vraag die blijft altijd
Waar betaalt 'ie nou zijn huur van?

Het land wars van betutteling
Geen uniform is heilig
Een zoon die noemt zijn vader 'Piet'
Een fiets staat nergens veilig

Het land dat zorgt voor iedereen
Geen hond die van een goot weet
Met nasiballen in de muur
En niemand die droog brood eet

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die schrijft je niet de wetten voor
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die schrijft je niet de wetten voor
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die moeten niet het keurslijf in
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die moeten niet het keurslijf in
Die laat je in hun waarde

- 3 1 Maria koop sinaasappels bij de groenteboer.
2 Ik leren Nederlands.
3 Wij voetballen elke zaterdagavond.
4 Jullie bakt een taart.
5 Sinterklaas komt elk jaar naar Nederland.

☐ goed	☒ fout
☐ goed	☒ fout
☒ goed	☐ fout
☐ goed	☒ fout
☒ goed	☐ fout

4

George Groot – In wezen is de mens alleen

Antwoorden

WERKBLAD 1

☐ doorgaans	☒ feest
☒ meestal	☐ festijn
☒ geborgenheid	☒ immers
☐ gezelligheid	☐ tenslotte
☐ dikwijls	☒ naar
☒ vaak	☐ raar
☐ fuiken	☐ café
☒ luiken	☒ stadion
☐ nu	☒ Koninginnedag
☒ vandaag	☐ Koningsdag

WERKBLAD 2

- 1 in wezen = **j** in feite.
- 2 koesteren [koesterde, heeft gekoesterd] = **e** met liefde beschermen [iemand koestert iemand of iets].
- 3 de geborgenheid [de geborgenheden]: = **b** gevoel dat je veilig en op je gemak bent.
- 4 pijnlijk = **h** iets wat pijn doet
- 5 het gemis = **c** het ontbreken van iets dat je nodig hebt
- 6 hardhandig = **d** een actie met geweld
- 7 beëindigen [beëindigde, heeft beëindigd] = **a** een eind maken aan iets; met iets stoppen = afsluiten [iemand beëindigt iets].
- 8 het luik[de luiken] = **f** een plank voor een raam om de kamer te beschermen tegen het weer
- 9 de schoot [de schoten] = **i** de voorkant van de bovenbenen van iemand die zit
- 10 misleiden [misleidde, heeft misleid] = **g** iemand expres dingen laten denken die niet kloppen [iemand misleidt iemand].

WERKBLAD 4

- 1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?
Eenzaamheid.
- 2 Bedenk een andere titel voor 'In wezen is de mens alleen'.
Eigen antwoord.
- 3 Waar of niet waar?
a De kinderjaren zijn voor de mens altijd leuk. ☐ waar ☒ niet waar
b Thuis wacht de familie. ☒ waar ☐ niet waar
c De mens is altijd alleen. ☒ waar ☐ niet waar
- 4 Welke basisemotie probeert het gedicht over te brengen?
☐ **a** blij
☐ **b** boos
☐ **c** bang
☒ **d** bedroefd
- 5 Wat bedoelt de auteur van het gedicht met de uitspraak 'een gouden tijd'?
Een hele goede tijd.

- 6 Hoe denkt de auteur van het gedicht over de liefde?
- ☐ a Alleen de liefde van een kind is echt.
 - ☒ b Liefde is nooit voor altijd.
 - ☐ c Liefde is een illusie.
- 7 Waar geloven mensen in de illusie, volgens de auteur van dit gedicht?
- Daar waar mensen samenkomen.*

WERKBLAD 5-1 en 5-2

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 *Ze dienen om een bezitsrelatie uit te drukken.*
- 2 Vul het bezittelijk voornaamwoord in.
 - 1 Ik heb een boek. *Mijn* boek is rood.
 - 2 Jij hebt ook een boek. *Jouw* boek is groen.
 - 3 Hij heeft een zwart boek. Dat is *zijn* boek.
 - 4 U heeft een nieuw boek. *Uw* boek is duur.
 - 5 Zij heeft ook een boek. Dat is *haar* boek.
 - 6 Wij hebben drie boeken. *Onze* boeken staan in de kast.
 - 7 Jullie hebben allemaal een boek. *Jullie* boeken liggen op tafel.
 - 8 Zij hebben ook boeken. *Hun* boeken zijn al oud.
- 3 Vul het bezittelijk voornaamwoord in.
 - 1 Dat is *haar* boek. (zij enkelvoud)
 - 2 *Hun* boeken zijn al oud. (zij meervoud)
 - 3 *Jouw* boek is groen. (jij)
 - 4 *Jullie* boeken liggen op tafel. (jullie)
 - 5 *Mijn* boek is rood. (ik)
 - 6 *Onze* boeken staan in de kast. (wij)
 - 7 *Uw* boek is duur. (u)
 - 8 Dat is *zijn* boek. (hij) I

5

Veldhuis & Kemper – Te blond

Antwoorden

WERKBLAD 1-1 en 1-2

(1) vol	(7) cliché
(2) benen	(8) jezelf
(3) bollhol	(5) andersom
(4) weggezogen	(6) verrassend
(5) andersom	(9) gestouwd
(6) verrassend	(10) pas

WERKBLAD 2

- 1 de riem [de riemen] = **i** een smalle band, meestal van leer, waarmee je iets kunt vastmaken.
- 2 de huid [de huiden] = **e** de buitenste laag van het lichaam = het vel.
- 3 naakt = **g** zonder kleren = bloot.
- 4 verrassend = **j** iets wat je niet verwacht.
- 5 helder = **d** mooi en duidelijk klinken.
- 6 doortastend = **c** niet aarzelen bij het oplossen van problemen.
- 7 meedoen [deed mee, heeft meegedaan] = **f** samen met anderen doen = deelnemen.
- 8 de blik [de blikken] = **b** de manier waarop je naar iets kijkt.
- 9 ontwijken [ontweek, heeft ontweken] = **h** proberen niet te ontmoeten of te treffen [iemand ontwijkt iets of iemand].
- 10 afdoen [deed af, heeft afgedaan] = **a** iets uittrekken, van je af halen.

- 1 Wat is het centrale thema van dit lied?

Uiterlijk.

- 2 Bedenk een andere titel voor 'Te blond'.

Eigen antwoord

- 3 Waar of niet waar?

a Er is te veel vet weggezogen.

☒ waar

☐ niet waar

b Er zijn te weinig rimpels weggehaald.

☐ waar

☒ niet waar

c De ogen zijn helder en doortastend.

☒ waar

☐ niet waar

- 4 Welke basisemotie probeert het lied over te brengen?

☐ *a* blij

☐ *b* boos

☐ *c* bang

☒ *d* bedroefd

- 5 Wat bedoelen de auteurs van het lied met de uitspraak 'wat me raakt'?

Wat me ontroert.

- 6 Waarom vinden de auteurs van het lied dat de ogen niet bij het lijf passen?

De ogen hebben klasse, het lijf niet.

1 Ze beschrijven een kenmerk van een persoon of een ding.

2 Te blond – Veldhuis & Kemper

Je haren zijn te blond
 Je lippen veel te vol
 Je borsten zijn te groot
 En je blouse staat veel te bol
 Je benen zijn te lang
 En je riem is veel te groot
 Je broek zit veel te strak
 En je buik is veel te bloot

Je rug die staat te hol
 Je hakken zijn te hoog
 Je huid die staat te strak
 En je haar is veel te droog
 Te veel vet is weggezogen
 Te veel rimpels weggehaald
 Alles is te naakt
 Maar wat me raakt
 Dat zijn je ogen

Ogen die niet passen
 Bij een lijf of andersom
 Want je ogen hebben klasse
 Ook al weet ik niet waarom
 Je hebt ogen die verrassend zijn
 Die helder en doortastend zijn
 Haal die waas van je gezicht
 Want je ogen zitten dicht

Van top tot teen cliché

Maar je ogen doen niet mee
 Logisch is het niet
 Ik denk niet eens dat je het ziet
 Als je naar jezelf kijkt
 En je eigen blik ontwijkt
 Alles wat je bent
 Is maar 1% je ogen

Ogen die niet passen
 Bij een lijf of andersom
 Want je ogen hebben klasse
 Ook al weet ik niet waarom
 Je hebt ogen die verrassend zijn
 Die helder en doortastend zijn
 Haal die waas van je gezicht
 Want je ogen zitten dicht

En als je het hebt weggehaald
 Afgedaan en terug gestouwd
 Dan zijn jouw ogen vrij
 En zie ik pas
 Wie je bent
 Want je ogen die zijn jij
 Die zijn jij
 Die zijn jij
 Die zijn jij
 Die zijn jij
 Die zijn jij
 Die zijn jij

	Bepaald		Onbepaald	
	Enkelvoud	Meervoud	Enkelvoud	Meervoud
blond	de <i>blonde</i> haar	de <i>blonde</i> haren	een <i>blonde</i> haar	<i>blonde</i> haren
bloot	de <i>blote</i> buik	de <i>blote</i> buiken	een <i>blote</i> buik	<i>blote</i> buiken
bol	de <i>bolle</i> blouse	de <i>bolle</i> blouses	een <i>bolle</i> blouse	<i>bolle</i> blouses
doortastend	het <i>doortastende</i> oog	de <i>doortastende</i> ogen	een <i>doortastend</i> oog	<i>doortastende</i> ogen
hol	de <i>holle</i> rug	de <i>holle</i> ruggen	een <i>holle</i> rug	<i>holle</i> ruggen
hoog	de <i>hoge</i> hak	de <i>hoge</i> hakken	een <i>hoge</i> hak	<i>hoge</i> hakken
lang	het <i>lange</i> been	de <i>lange</i> benen	een <i>lang</i> been	<i>lange</i> benen
vol	de <i>volle</i> lip	de <i>volle</i> lippen	een <i>volle</i> lip	<i>volle</i> lippen
strak	de <i>strakke</i> broek	de <i>strakke</i> broeken	een <i>strakke</i> broek	<i>strakke</i> broeken
weggehaald	de <i>weggehaalde</i> rimpel	de <i>weggehaalde</i> rimpels	een <i>weggehaalde</i> rimpel	<i>weggehaalde</i> rimpels

6

Kees Spiering – Thuis

Antwoorden

WERKBLAD 1

- (1) bereikt
- (2) langs
- (3) gezicht
- (4) gevoelde
- (5) geweest

WERKBLAD 2

- 1 omheen = **c** rondom
- 2 het weiland [de weilanden = **e** een veld met gras waar een boer bijvoorbeeld koeien op laat lopen = de wei
- 3 het duin [de duinen] = **b** een heuvel van zand bij de zee.
- 4 de rand [de randen] = **d** het buitenste deel van iets
- 5 buigen [boog, heeft gebogen] = **a** met je hoofd naar beneden bewegen, meestal uit respect [iemand buigt (voor iemand)].
- 6 de wijn [de wijnen] = **f** een drank met alcohol, die gemaakt wordt van druiven.

WERKBLAD 3

1 strekken	4 het midden
2 de boulevard	5 de boerderij
3 tijdens	6 de cola

WERKBLAD 4

- 1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

Thuis.

- 2 Wat bedoelt de auteur van het gedicht met de uitspraak 'Zo thuis'?

- ☒ a snel thuis
☒ b op deze manier thuis
☒ c bijna thuis

- 3 De auteur van het gedicht gebruikt meerdere malen het woord 'alsof'. Waarvoor wordt dit woord gebruikt?

Om een vergelijking in te luiden.

WERKBLAD 5-1 en 5-2

- 1 Bekijk onderstaande zin uit het gedicht. Let daarbij vooral op het vetgedrukte woord. Waarnaar verwijst dit woord?

Naar 'je'.

2	1 Hij vergist mij vaak.	☐ goed	☒ fout
	2 Ik erger hem altijd aan mijn irritante broertje.	☐ goed	☒ fout
	3 Als Sandra een toets moet maken, windt ze zich altijd erg op.	☒ goed	☐ fout
	4 De baby verslikte ons in de melk.	☐ goed	☒ fout
	5 Stelt u zich even voor.	☒ goed	☐ fout

- 3 Waarnaar verwijst het wederkerende voornaamwoord?

- 1 Iedereen verslaapt zich weleens. *naar 'iedereen'*
 2 De demente vrouw herinnert zich nog wel veel van vroeger. *naar 'de demente vrouw'*
 3 Wij maken ons veel zorgen om onze zieke hond. *naar 'wij'*
 4 De kinderen amuseerden zich prima in het attractiepark. *naar 'de kinderen'*
 5 Als ik vrij heb, verveel ik me nooit. *naar 'ik'*

- 4 1 Voetballers stellen *zich* op het veld vaak erg aan.
 2 Als student moest ik *me* vaak haasten om mijn werk op tijd af te krijgen.
 3 Na het sporten wassen wij *ons* altijd meteen.
 4 De uitslag van het examen laat op *zich* wachten.
 5 Schaam jij *je* voor je slechte cijfers?]

7

Doe Maar – Pa

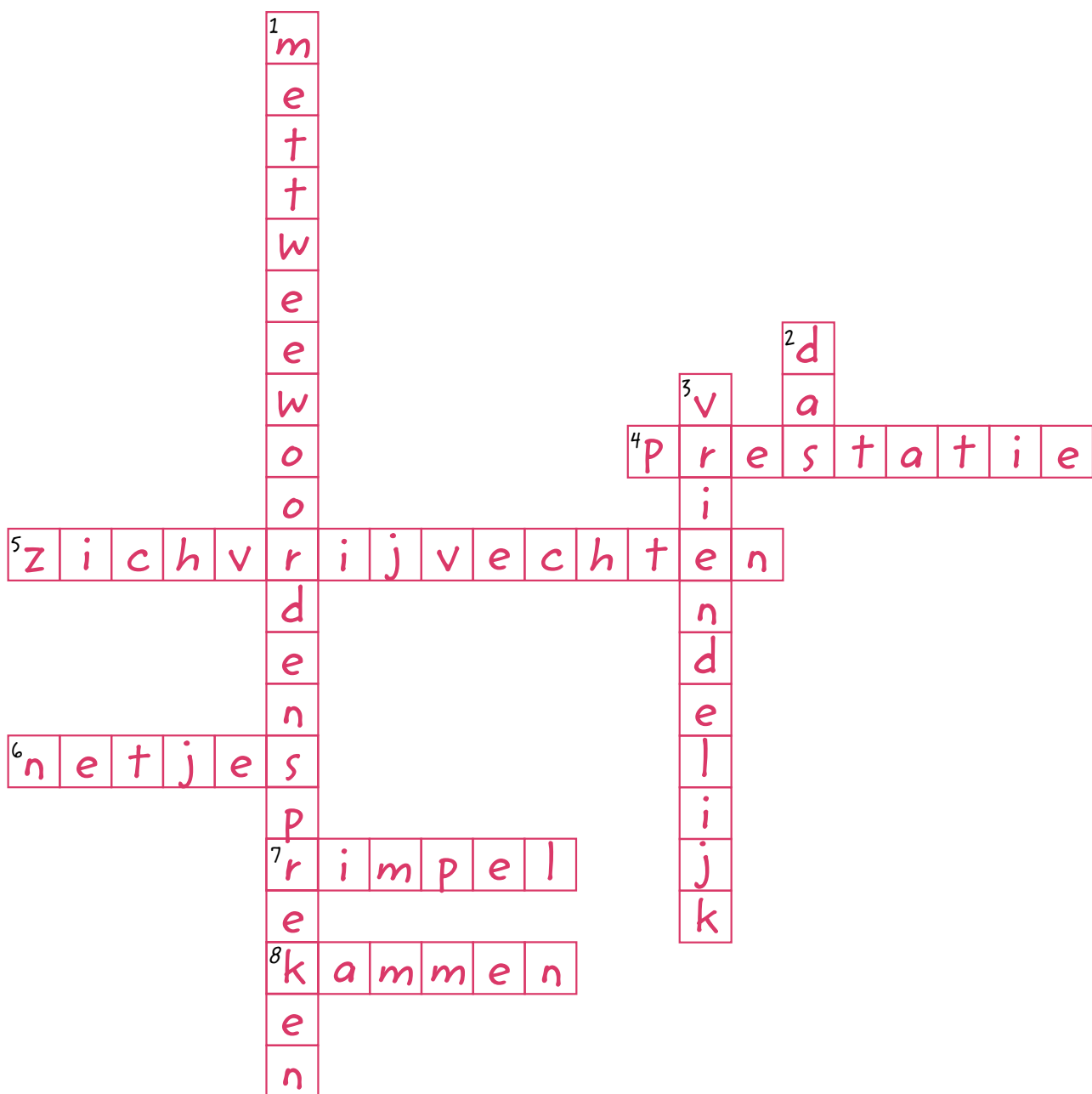
Antwoorden

WERKBLAD 1-1

(1) bijna	(8) hangen
(2) vriendelijk	(9) zing
(3) luister	(3) luister
(4) plan	(10) niemand
(5) prestaties	(7) was
(6) relaties	(8) hangen
(7) was	

WERKBLAD 2-1 en 2-2

- 1 de rimpel [de rimpels] = **f** een dunne lijn of een smalle vouw, vooral in het gezicht
- 2 vriendelijk = **g** iemand die aardig is en dingen doet om je te helpen
- 3 de prestatie [de prestaties] = **e** iets wat je goed doet
- 4 zich vrijvechten [vocht zich vrij, heeft zich vrijgevochten] = **h** door te vechten zichzelf bevrijden
- 5 de das [de dassen] = **a** een lang stuk stof dat je om je hals draagt
- 6 kammen [kamde, heeft gekamd] = **b** (haar) met een kam netjes maken
- 7 met twee woorden spreken = **c** niet alleen met ja of nee antwoorden
- 8 netjes = **d** iets doen zoals het hoort

Lees de tekst van 'Pa' en beantwoord onderstaande vragen.

- 1 Wat is het centrale thema van dit lied?

Generatieverschillen.

- 2 Bedenk een andere titel voor 'Pa'.

Eigen antwoord.

- 3 Waar of niet waar?

a	De vader van de hoofdpersoon in het lied is nog jong.	☐ waar	☒ niet waar
b	De hoofdpersoon in het lied is gelukkig getrouwd.	☐ waar	☒ niet waar
c	De hoofdpersoon in het lied heeft een goede relatie met zijn vader.	☐ waar	☒ niet waar

- 4 Welke basisemotie probeert het gedicht over te brengen?

- ☐ a blij
- ☒ b boos
- ☐ c bang
- ☐ d bedroefd

- 5 Wat bedoelen de auteurs van het lied met de uitspraak 'Ik loop niet in de rij'?

Ik doe niet altijd braaf wat me gevraagd wordt.

- 6 In de tekst worden veel bevelen gegeven. Noem er drie.

Eigen antwoord.

- 7 Waar kwam weinig van?

Van de plannen van de vader van de hoofdpersoon in het lied.

- 8 Wat moet de vader van de hoofdpersoon in het lied accepteren?

Dat de hoofdpersoon van het lied gewoon zijn ding doet.

- 1 Ze worden gebruikt in zinnen die een gebod of bevel uitdrukken en worden gevormd door de stam van het werkwoord.

2 Pa – Doe Maar

Zoals je daar nu zit, je haren bijna wit
 De rimpels op je handen
 Zo vriendelijk en zacht, wie had dat ooit gedacht
 Je bent zoveel veranderd
 Ik werd niet wat jij wou, maar pappa luister nou
 Ik doe de dingen die ik doe, met mijn ogen dicht

Jij was heel wat van plan, maar daar kwam weinig van
 Ik lever geen prestaties
 Ik heb niet veel geleerd, deed alles net verkeerd
 Heb moeite met relaties
 Ik loop niet in de rij, ik breek en vecht me vrij
 En doe de dingen die ik doe, met mijn ogen dicht

Knoop je jas dicht, doe een das om, was eerst je handen
Kam je haren, recht je schouders, denk aan je tanden
Blijf niet hangen, recht naar huis toe, spreek met twee woorden
Stel je netjes voor, eet zoals het hoort en zeg u

Ik sta hier en ik zing, ik doe gewoon mijn ding
 Dat moet je accepteren
 Ach luister nou toch pa, het is nog niet te laat
 Want leven kun je leren
 Ik weet niet waar ik sta, loop niemand achterna
 Maar doe de dingen die ik doe, met mijn ogen dicht

Knoop je jas dicht, doe een das om, was eerst je handen
Kam je haren, recht je schouders, denk aan je tanden
Blijf niet hangen, recht naar huis toe, spreek met twee woorden
Stel je netjes voor, eet zoals het hoort en zeg u

- 3 1 *Verroer* (verroeren) je niet!
- 2 *Blijf* (blijven) er toch ook met je vingers van af!
- 3 *Doe* (doen) de deur dicht!
- 4 *Kom* (komen) eens hier!
- 5 *Eet* (eten) smakelijk!
- 6 *Snoep* (snoepen) verstandig, *eet* (eten) een appel!
- 7 *Lees* (lezen) voor gebruik de aanwijzing op de verpakking!
- 8 *Geef* (geven) me de boter even, alsjeblieft!
- 9 *Geef* (geven) de groeten aan je vriend.
- 10 *Blijf* (blijven) staan!

8

Linda Vogelesang – Lieve juf

Antwoorden

WERKBLAD 1

☒ juf	☒ geeft	☒ wil	☐ zoen
☐ meester	☐ heeft	☒ held	☐ nooit
☒ meer	☐ net	☐ politieagent	☒ ooit
☐ weer	☒ niet	☐ beesten	☒ snel
☐ wel	☒ kus	☒ dieren	☐ vlug

WERKBLAD 2

- 1 de juf [de juffen] = **e** een lerares op de basisschool = de juffrouw, de onderwijzeres
- 2 de held [de helden], de heldin [de heldinnen] = **d** iemand die anderen helpt door iets te doen wat anderen niet durven
- 3 de vliegmachien/vliegmachine [de vliegmachines]: = **j** een voertuig voor het vervoer van mensen en goederen door de lucht
- 4 vechten [vocht, heeft gevochten] = **i** ruzie maken en elkaar daarbij pijn doen aan het lichaam [mensen vechten].
- 5 eng = **c** iets waarvan je bang wordt
- 6 wiebelen [wiebelde, heeft gewiebeeld] = **a** heen en weer bewegen; bijna vallen [iets of iemand wiebelt]
- 7 het touw [de touwen] = **h** een lange dikke draad van in elkaar gedraaide draden
- 8 balanceren [balanceerde, heeft gebalanceerd] = **k** bewegen en proberen niet te vallen [iemand balanceert]
- 9 lesgeven [gaf les, heeft lesgegeven] = **g** een leerling of een groep leerlingen dingen laten leren
- 10 je best doen = **b** iets zo goed mogelijk doen
- 11 de kus [de kussen] = **f** een groet of een liefkozing met de lippen = de zoen

S	Q	R	V	J	W	U	O	T	I	O	G	N	C	J	B	C	M
C	N	G	W	W	E	D	W	T	H	K	H	Q	Q	T	I	X	F
D	M	D	I	T	K	B	B	I	V	E	X	H	Q	U	J	B	K
O	V	D	E	W	D	N	E	N	E	V	L	O	Q	J	B	P	A
F	Q	L	L	J	F	N	N	S	D	B	M	D	A	W	N	N	U
W	E	W	I	S	K	E	T	E	T	I	E	K	M	C	E	J	F
T	R	G	Q	E	P	X	K	T	R	D	T	L	J	R	V	J	S
Y	O	T	V	H	G	U	I	O	Q	E	O	Q	E	Y	E	H	H
M	P	X	T	K	O	M	D	Y	X	D	C	E	N	N	G	R	U
C	C	P	Z	V	M	Y	A	C	Y	J	B	N	N	S	S	O	X
C	R	T	X	E	J	C	S	C	D	W	S	L	A	E	E	B	U
F	T	E	C	C	T	D	R	G	H	I	R	M	Q	L	L	H	R
G	T	G	C	H	F	F	D	L	H	I	X	S	Q	C	A	H	Q
J	P	V	K	T	A	E	B	O	V	W	E	V	V	Q	Y	B	J
X	X	O	U	E	C	N	H	R	O	F	I	N	B	K	E	I	U
W	J	F	S	N	W	G	G	K	O	C	C	L	S	O	Z	B	F
V	D	S	U	U	F	R	Y	C	K	X	X	J	Q	C	B	O	G
F	M	E	O	O	Y	A	M	V	E	V	H	N	H	T	K	T	H

- 1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

Toekomst en beroepen.

- 2 Bedenk een andere titel voor 'Lieve juf'.

Eigen antwoord.

- 3 a De hoofdpersoon in het gedicht schrijft zijn/haar juf een briefje om te zeggen dat hij/zij morgen later naar de les komt.

☐ waar ☒ niet waar

- b De hoofdpersoon in het gedicht vindt zijn/haar juf een slechte onderwijzeres.

☐ waar ☒ niet waar

- c De hoofdpersoon in het gedicht wil zijn/haar lerares graag helpen, mocht haar ooit iets overkomen.

☒ waar ☐ niet waar

- 4 Wat moet je volgens het gedicht leren om held te kunnen zijn?

Vliegen zonder vliegmachien, vechten met enge dieren, en op een wiebeltouw balanceren.

- 5 Waarom komt de hoofdpersoon in het gedicht niet meer naar school?

De hoofdpersoon in het gedicht weet wat hij/zij wil worden en moet nu dingen leren waarin de juf geen les geeft. Daarom vindt hij/zij dat naar school gaan niet meer zo veel zin heeft voor hem/haar.

1 De woorden dienen om iets te ontkennen. 'Geen' wordt gebruikt voor de ontkenning van een onbepaald zelfstandig naamwoord. In alle andere gevallen wordt 'niet' gebruikt.

2 Goed of fout?

1 Wij hebben niet een auto.	☐ goed	☒ fout
2 Hij heeft geen kinderen.	☒ goed	☐ fout
3 Ik lust niet spaghetti.	☐ goed	☒ fout
4 Ik hou niet van vlees.	☒ goed	☐ fout
5 Jullie gaan geen op vakantie.	☐ goed	☒ fout

- 3
- 1 Mijn moeder is **niet** thuis.
 - 2 Ik hou **niet** van vis.
 - 3 Ik lust **geen** appeltaart.
 - 4 Zij heeft **geen** rijbewijs.
 - 5 Jouw vriend gaat **niet** naar de sportschool.
 - 6 Gisteren is hij **niet** naar school gegaan.
 - 7 Wij willen **geen** huis kopen.
 - 8 Mijn opa kan **niet** meer lopen.
 - 9 Ik ga **geen** boodschappen doen.
 - 10 Hij spreekt **geen** Nederlands.

9

Nielson – De kleine dingen

Antwoorden

WERKBLAD 1-1

- (1) gezicht
- (2) geloven
- (3) pa
- (4) lijken
- (5) dingen
- (5) dingen
- (6) kapot
- (7) stukkje
- (8) da's

- (9) lat
- (10) klein
- (9) lat
- (9) lat
- (10) klein
- (9) lat
- (10) klein
- (9) lat

WERKBLAD 2-1 en 2-2

- 1 verdrinken [verdrunk, is verdronken] = sterven doordat je onder water raakt en geen lucht meer krijgt [iemand verdrinkt].
- 2 getikt zijn = een getikte persoon doet rare dingen.
- 3 kapot = iets wat kapot is, functioneert niet meer = stuk, defect
- 4 vrolijk = een vrolijk mens is blij
- 5 het stukkje ; het stukje [de stukjes] = een beetje, een klein eindje
- 6 een bord voor je kop hebben = niet gevoelig zijn voor de signalen van anderen
- 7 de lat hoog leggen = moeilijk haalbare doelen stellen

verdrinken

kapot

vrolijk

een bord voor je kop hebben

de lat hoog leggen

WERKBLAD 4

- 1 Wat is het centrale thema van dit lied?

Genoegen nemen met kleine dingen.

- 2 Bedenk een andere titel voor 'De kleine dingen'.

Eigen antwoord.

- 3 Waar of niet waar?

a De hoofdpersoon van het lied begint steeds meer op zijn vader te lijken.

☒ waar

☐ niet waar

b De hoofdpersoon van het lied wil altijd maar meer.

☐ waar

☒ niet waar

c De auto van de hoofdpersoon van het lied is kapot.

☒ waar

☐ niet waar

- 4 Wat bedoelt de hoofdpersoon in het lied met de uitspraak 'Ik ga gewoon een stukkie lopen'?

Ik ga gewoon een stukje lopen.

WERKBLAD 5

- 1 Je kunt er personen of zaken mee vergelijken.

- 2 1 Ik vind schrijven *moeilijker* dan lezen. (*moeilijk*)

2 Farida wil altijd een tien halen, Sam neemt genoeg met een zesje. Farida legt de lat *hoger* dan Sam. (*hoog*)

3 Mirna is Nederlands kampioen hardlopen. Zij rent het *hardst* van iedereen. (*hard*)

4 Dawood heeft vier zussen, ik heb er maar twee. Dawood heeft *meer* zussen dan ik. (*veel*)

5 Wat vinden jullie *lekkerder* : vlees of vis? (*lekker*)

10 Jan Boerstoel – Recht op vrije meningsuiting

Antwoorden

WERKBLAD 1

(1) hoeft	(6) wordt
(2) vindt	(7) vertelt
(3) kunt	(8) geldt
(4) gaat	(9) zal
(5) vecht	(10) zegt

WERKBLAD 2-1 en 2-2

- 1 de vrije meningsuiting = **g** vrijheid om te zeggen wat je vindt en denkt zonder toestemming van de staat.
- 2 hardop = **e** luid, zodat anderen het kunnen horen **of: als je iets hardop zegt, kunnen anderen het horen.**
- 3 de regering [de regeringen] = **h** de leiders van een land.
- 4 de gevangen [de gevangenen] = **d** een speciaal gebouw voor mensen die niet naar buiten mogen omdat ze straf hebben.
- 5 demonstreren [demonstreerde, heeft gedemonstreerd] = **c** bij elkaar komen om te laten zien dat je ergens voor of tegen bent [iemand demonstreert (tegen iets)].
- 6 het ideaal [de idealen] = **f** een situatie die heel goed is en waarnaar je streeft..
- 7 het spandoek [de spandoeken] = **i** een doek, vaak aan twee stokken, met daarop een korte tekst waarmee iemand de aandacht wil trekken.
- 8 de agent [de agenten], de agente [de agentes] = **a** een medewerker van de politie.
- 9 toestaan [stond toe, heeft toegestaan] = **j** toestemming geven voor iets; zeggen dat iets mag = goedkeuren [iemand of iets staat iets toe].
- 10 allicht = **b** natuurlijk; vanzelfsprekend.

WERKBLAD 3

- 1 Vrije meningsuiting is geen vrijbrief om te beledigen.
- 2 Haar vader las de brief *hardop* voor.
- 3 In Nederland is de koning of koningin lid van *de regering*.
- 4 Om het terrein van *de gevangenis* staat een hoge muur.
- 5 Tweeduizend mensen hebben gisteren *gedemonstreerd* tegen de oorlog.
- 6 Haar *ideaal* is trouwen en twee kinderen krijgen.
- 7 Veel protesterende mensen droegen *spandoeken*.
- 8 Veel politieke partijen willen dat er meer *agenten* komen.
- 9 De directeur *stond* niet *toe* dat er gerookt werd in het gebouw.
- 10 Zoveel mensen in een kleine ruimte, dat geeft *allicht* problemen.

WERKBLAD 4

- 1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?
Recht op vrije meningsuiting.
- 2 Hoeveel voorbeelden van recht op vrije meningsuiting worden er in het gedicht genoemd?
Vier voorbeelden.
- 3 Waar of niet waar?
 - a Je kunt overal ter wereld in de krant schrijven dat de regering je kwaad maakt, zonder dat je daarvoor naar de gevangenis moet. ☐ waar ☒ niet waar
 - b Er is niks bijzonders aan recht op vrije meningsuiting. ☐ waar ☒ niet waar
 - c Er gaan jaren overheen voordat iedereen recht op vrije meningsuiting heeft. ☒ waar ☐ niet waar
- 4 In hoeveel landen is er geen recht op vrije meningsuiting?
In meer dan honderd landen.
- 5 Wat kun je doen om mensen aan recht op vrije meningsuiting te helpen?
Dat kun je niet, maar je kunt er allicht wat van zeggen dat nog lang niet iedereen recht op vrije meningsuiting heeft.
- 6 Schrijf op het spandoek hieronder waarvoor jij zou willen demonstreren.

EIGEN MENING

WERKBLAD 5

- 1 Bij de eerste drie zinnen staat de persoonsvorm op de tweede plaats in de zin, bij de laatste drie zinnen staat de persoonsvorm op de laatste plaats in de zin.
- 2 De eerste drie zinnen zijn hoofdzinnen, de laatste drie zinnen zijn bijzinnen.
- 3 Geef bij de volgende zinnen aan of het om een combinatie van twee hoofdzinnen of een combinatie van een hoofdzin en een bijzin gaat.
 - Voordat het zover zijn zal, daar gaan jaren overheen. ☒ 2 hoofdzinnen ☐ hoofdzin en bijzin
 - Al kun je al die mensen dan niet helpen aan dat recht, toch helpt het allicht een beetje. ☐ 2 hoofdzinnen ☒ hoofdzin en bijzin
 - Iedereen heeft recht op vrije meningsuiting, maar in veel landen is dat nog niet het geval. ☐ 2 hoofdzinnen ☒ hoofdzin en bijzin
- 4 In een hoofdzin staat de persoonsvorm op de tweede plaats, in een bijzin staat de persoonsvorm op de laatste plaats.

WERKBLAD 6

- 1 Op 5 mei viert Nederland Bevrijdingsdag.
In de krant staat dat *Nederland op 5 mei Bevrijdingsdag viert.*
- 2 Op die dag in 1945 bevrijdden soldaten Nederland van de nazi's.
Wist je dat *op die dag in 1945 soldaten Nederland van de nazi's bevrijdden?*
- 3 Na vijf jaar kwam er een eind aan de Tweede Wereldoorlog.
Het was feest, omdat *er na vijf jaar een eind kwam aan de Tweede Wereldoorlog.*
- 4 Mensen dansten op straat.
Men zegt dat *mensen op straat dansten.*
- 5 Nederlanders leven sindsdien in vrijheid.
Nu vieren we dat *Nederlanders sindsdien in vrijheid leven.*
- 6 In veel steden zijn er festivals.
De krant schrijft dat *er in veel steden festivals zijn.*
- 7 Het vieren van de vrijheid is nog steeds belangrijk.
Veel Nederlanders vinden dat *het vieren van de vrijheid nog steeds belangrijk is.*
- 8 Eén keer in de vijf jaar zijn mensen daarom vrij op 5 mei.
Ze vinden het fijn dat *mensen één keer in de vijf jaar op 5 mei vrij zijn.*

11 Marco Borsato – Mooi

Antwoorden

WERKBLAD 1-1 en 1-2

(1) Open	(8) genoeg
(2) grond	(9) verwonderd
(3) sterf	(10) begint
(4) waarheid	(5) leven
(5) leven/	(6) werkelijkheid
(6) werkelijkheid?	(5) leven/
(7) enkel	(6) werkelijkheid?

WERKBLAD 2-1 en 2-2

- 1 de traan [de tranen] = **f** het water dat uit je ogen komt
- 2 de schaduw [de schaduwen] = **d** een donkere plaats waar het licht niet kan schijnen omdat iemand of iets ervoor staat
- 3 het verdriet = **g** het gevoel dat je moet huilen om nare dingen
- 4 de waarheid [de waarheden] = **i** iets wat waar is
- 5 dromen [droomde, heeft gedroomd] = **b** iets meemaken in je geest terwijl je slaapt [iemand droomt (over iets)].
- 6 de werkelijkheid [de werkelijkheden] = **j** iets wat echt is = de realiteit
- 7 verwonderen [verwonderde, heeft verwonderd] = **h** een verrassing zijn voor iemand = verbazen [iets verwondert iemand].
- 8 de sneeuw = **e** de koude witte vlokken die in de winter uit de lucht kunnen vallen
- 9 ruisen [ruiste, heeft geruist] = **c** een laag geluid dat de hele tijd blijft doorgaan = suizen [iets ruist].
- 10 creëren [creëerde, heeft gecreëerd] = **a** maken; doen ontstaan = scheppen [iemand creëert iets].

1

s=t s=t p+m=l
 d=r+Q i=ë -bi+t -ur
 r+Q-i+ z=r+g
 -tand+d+Q e=u+ o=e+d
 Q e=n -ro+ -er k=e+n

Met dat plan creëert de regering
 drieduizend nieuwe banen.

2

Q-e+k h+Q i=b
 -ld+d+ s=m+d o+ -kla
 y=e g+ b=r d=s
 r=s+t

Ik heb gedroomd over een groot paars
 beest.

3

-ur -kel+d h=r+t
 d+ -ur b+g=m

De wind ruist door de bomen.

4

-ur +y=i Q e=l o=g
 Q-e+n -ur
 s+t=d+u+ -c m=v
 -ur b+g=m

De koeien liggen in de schaduw van de
 bomen.

5

☆-st -v
 m=v+n+ -baan y=e
 Q e=d+k -o+k
 -aar+ i=l

Er is vannacht een dik pak sneeuw
 gevallen.

6

☆-st -eu+ -ge+e
 y=e t+ h=r o+ -kla
 n=r n=c+h+ -v

Er rolde een traan over haar gezicht.

7

🔍e=z+j 🌌-lal+f+🖥-v
v+🔔b=e 🍀-kla+🍷f=d
🐏-it+🐷b=h 🍎-b 🍷-ur
🌍-a+🐷o=t 😊m=v 🐔n=r
🐣p=n+d

Zij heeft veel verdriet gehad om de ziekte van haar kind.

8

h+🔍i=t
🍀-kla+🐏h=w+🍷-bi+🍷-ur
🐔n=r 🗑s=t 🍷-ur 🗑+s
🔪m=g 🧑p=t 🐷c=a🗑y=r

Het verwonderde haar dat de winkels gesloten waren.

9

🍷-ur 🍷i=o+🐏-ge+🌍-az
d+😊z=w+g 🍷-ur 😊 🍷-ur
🔔b=h+e w+🐏p=r+h+🔍+d
🚨-nt 🍀-kla+🔔b=t+🗑y=l

De politie dwong de man de hele waarheid te vertellen.

10

🖥-t+o+🐷o=l+s 🐷-er+j 🍷s=n
🔍e=j+j d+🌹s=m 🗑y
🗑k=w+🔔b+🔍-e+j+🐷o=h+🗑c=i
n+🍷-fr 🗑h=g 😊m=v
🔔b+k+🐏p=r
🐣-h+🍷-bi+🐷-lp+i+🗑y=d

Volgens mij kun jij droom en werkelijkheid niet goed van elkaar onderscheiden.

WERKBLAD 4

- 1 Wat is het centrale thema van dit lied?
Denken over het leven.
- 2 Bedenk een andere titel voor 'Mooi'.
Eigen antwoord.
- 3 Waar of niet waar?

a De schoonheid van het leven is afhankelijk van je perspectief.	☒ waar	☐ niet waar
b Geluk begint binnen in jezelf.	☒ waar	☐ niet waar
c De auteur van het lied vindt de waarheid heel belangrijk.	☐ waar	☒ niet waar
- 4 Wat bedoelt de auteur van het lied met de uitspraak 'Je bent zo rijk als je je voelt'?
De schoonheid van het leven is afhankelijk van je perspectief.
- 5 In de tekst worden veel vragen gesteld. Noem er twee en beantwoord ze.
Eigen antwoord.
- 6 Maak hieronder een tekening van iets waar jij verwonderd van raakt.
Eigen antwoord.

WERKBLAD 5-1 en 5-2

- 1 Het zijn vraagzinnen. De persoonsvormen staan voor de onderwerpen.
- 2 Vul het juiste vraagwoord in.
 - 1 *Wie* rijdt er in een oude auto?
 - 2 *Hoelang* woon jij al in Amsterdam?
 - 3 *Hoeveel* dochters hebben Bilal en Sara?
 - 4 *Wie* vindt Nederlands een moeilijke taal?
 - 5 *Wat* doet Nadia altijd op zondagochtend?
 - 6 *Welke* broek koopt Karima?
 - 7 *Waar* gaan wij morgen naartoe?
 - 8 *Wanneer* heb ik geslaapwandeld?
 - 9 *Hoe* gaan zij elk jaar naar Marokko? Met de auto.
 - 10 *Wat* schrijft zij aan haar beste vriendin?
- 3
 - 1 Mohammad rijdt in een oude auto. *Rijdt Mohammed in een oude auto?*
 - 2 Jij woont al vijf jaar in Amsterdam. *Woon jij al vijf jaar in Amsterdam?*
 - 3 Bilal en Sara hebben twee dochters. *Hebben Bilal en Sara twee dochters?*
 - 4 Chmony vindt Nederlands een moeilijke taal. *Vindt Chmony Nederlands een moeilijke taal?*
 - 5 Jullie houden niet van spruitjes. *Houden jullie niet van spruitjes?*

Hoe val je in slaap?

Ik val in slaap met een lach op mijn gezicht.

Hoe begint je dag?

Mijn dag begint met een stevig ontbijt.

Open je je ogen met een traan of met een lach?

Ik open mijn ogen met een lach.

Kijk je om je heen?

Ja, ik kijk om me heen.

Zie je de zon of zoek je achter alles naar de schaduw op de grond?

Ik zie de zon.

Leef je voor geluk of sterf je van verdriet?

Ik leef voor geluk.

Voelt leven voor geluk als een keuze of heb jij die keuze niet?

Dat voelt als een keuze.

Hoe mooi kan het leven zijn?

Het leven kan heel mooi zijn.

Hoe mooi is jouw werkelijkheid?

Mijn werkelijkheid is heel mooi.

Weet je wat je hebt?

Ja, ik weet wat ik heb.

Is de cirkel rond?

Ja, de cirkel is rond.

Zie je wat er staat of mis je enkel wat er stond?

Ik zie wat er staat.

Krijg je wat je wilt of zelfs meer dan wat je vroeg?

Ik krijg zelfs meer dan wat ik vroeg.

Ben je tevreden met het minste of is het meeste niet genoeg?

Ik ben tevreden met het minste.

Raak je verwonderd van de sneeuw?

Ja, ik raak verwonderd van de sneeuw.

Raak je verwonderd van het ruisen van de wind?

Ja, ik raak verwonderd van het ruisen van de wind.

Geniet je van de vogels?

Ja, ik geniet van de vogels.

Geniet je van het lachen van een kind?

Ja, ik geniet van het lachen van een kind.

Creëer je je geluk?

Ja, ik creëer m'n geluk.

12 Drs. P – Troostvogel

Antwoorden

WERKBLAD 1

☒ naars	☐ steunen	☒ mankement	☐ monotoon
☐ raars	☒ troosten	☒ verloren	☒ elk
☒ iemand	☒ Doesburg	☐ verstoren	☐ ieder
☐ niemand	☐ Voorburg	☐ parkiet	☐ poosje
☐ concurrent	☒ beeldschoon	☒ verdriet	☒ tijdje

WERKBLAD 2

- 1 beleven [beleefde, heeft beleefd] = **b** meemaken = ondervinden, ervaren [iemand beleeft iets].
- 2 geven om [gaf om, heeft gegeven om] = **c** houden van iemand of iets [iemand geeft om iemand of iets].
- 3 het mankement [de mankementen] = **e** het kapot-zijn of niet-functioneren.
- 4 kortom = **d** om het kort te zeggen.
- 5 troosten [troostte, heeft getroost] = **i** iemand steunen die pijn of verdriet heeft [iemand troost iemand].
- 6 schilderen [schilderde, heeft geschilderd] = **h** met woorden en beeld iets vormen = schetsen, beschrijven [iemand schildert iets].
- 7 beeldschoon = **a** iets wat heel mooi is.
- 8 verwilder [verwilderde, is verwilderd] = **j** geleidelijk wilder worden.
- 9 de onzekerheid [de onzekerheden] = **g** iets waarover je weinig vertrouwen hebt.
- 10 noodgedwongen = **f** omdat er geen andere oplossing is.

- 1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?
Verdriet en troost.
- 2 Bedenk een andere titel voor 'Troostvogel'.
Eigen antwoord.
- 3 Waar of niet waar?

<i>a</i> Je kunt de troostvogel wel zien, maar niet horen.	☐ waar ☒ niet waar
<i>b</i> Als de troostvogel voor je heeft gezongen, vliegt hij weg met je verdriet.	☒ waar ☐ niet waar
<i>c</i> De troostvogel heeft goede bedoelingen.	☒ waar ☐ niet waar
- 4 Welke basisemotie probeert het gedicht over te brengen?

☒ <i>a</i> blij
☐ <i>b</i> boos
☐ <i>c</i> bang
☐ <i>d</i> bedroefd
- 5 Welke landen bedoelt de auteur van het gedicht met 'het Verre Oosten'?
Oost- en Zuidoost-Azië.
- 6 Wat bedoelt de auteur van het gedicht met 'slaande ruzie'?
Ruzie waarbij geweld gebruikt wordt.
- 7 Wanneer komt de vogel met een lied?
Als je verdrietig bent.
- 8 Waarover heerst onzekerheid?
Er heerst onzekerheid over het uiterlijk van de troostvogel.

1 Naar het verleden.

2 Troostvogel – Drs. P

Wanneer je soms iets naars beleeft
Je niet mag uitgaan door de regen
Of slaande ruzie hebt gekregen
Met iemand waar je veel om geeft

Als speelgoed door een mankement
Niet meer zo leuk is als tevoren
Je kwartje ergens is verloren
Kortom, als je verdrietig bent

Dan komt de vogel met een lied
Je hoort hem, maar je ziet hem niet
En als hij voor je heeft gezongen
Dan vliegt hij weg met jouw verdriet

Zolang er kinderen bestaan
Is hij ze altijd komen troosten

In Doesburg of in 't Verre Oosten
Of waar hij ook naar toe moest gaan

De vogel is in al die tijd
Nog nooit beschreven of geschilderd
Is hij beeldschoon of erg verwilderd?
Daarover heerst onzekerheid

In elk geval, hij meent het goed
Hoewel door alles wat hij doet
Je kans hebt dat je noodgedwongen
Een tijdje op hem wachten moet

Dan komt de vogel met een lied
Je hoort hem, maar je ziet hem niet
En als hij voor je heeft gezongen
Dan vliegt hij weg met jouw verdriet

3 1 Ik heb een nieuwe auto gekoopt.

☐ goed ☒ fout

2 Ben je je huiswerk gemaakt?

☐ goed ☒ fout

3 We zijn op vakantie geweest.

☒ goed ☐ fout

4 Mijn vriend heeft het hele huis geschoonmaakt.

☐ goed ☒ fout

5 Hij heeft de boeken op de tafel gelegen.

☐ goed ☒ fout

13 Guus Meeuwis – Brabant

Antwoorden

WERKBLAD 1-1 en 1-2

- (1) ijskoud
- (2) stug
- (3) donkere
- (4) stille
- (5) eigenlijk
- (6) slapen
- (7) G
- (8) trots

- (9) zuiden
- (4) stille
- (5) eigenlijk
- (6) slapen,
- (10) Brabant
- (4) stille
- (5) eigenlijk
- (6) slapen

WERKBLAD 2-1 en 2-2

- 1 de muts [de mutsen] = een kledingstuk van zacht materiaal dat je op je hoofd draagt.
- 2 de kraag [de kragen] = de rand van een kledingstuk bij de hals.
- 3 stug = niet aardig zijn tegen andere mensen.
- 4 de kroeg [de kroegen] = een ruimte waar mensen heen gaan om te drinken, te praten enzovoort = het café.
- 5 last hebben van = hinder ondervinden.
- 6 de/het heimwee = een groot verlangen om thuis te zijn terwijl je ergens anders bent.
- 7 branden [brandde, heeft gebrand] = licht of warmte geven [een kachel of een lamp brandt].
- 8 de aanspraak [de aanspraken] = de keer dat mensen met je praten.
- 9 zeiken [zeikte, heeft gezeikt of zeek, heeft gezeiken] = zeuren [iemand zeikt (over iets)].
- 10 trots = blij zijn met wat je gedaan hebt of wat je gekregen hebt.

- 1 Wat is het centrale thema van dit lied?
Brabant.
- 2 Bedenk een andere titel voor 'Brabant'.
Eigen antwoord.
- 3 Waar of niet waar?

<i>a</i> Het is nat en koud waar de hoofdpersoon van het lied is.	☐ waar	☒ niet waar
<i>b</i> De hoofdpersoon in het lied vindt de Peel, de Kempen en de Meierij het mooiste aan Brabant.	☐ waar	☒ niet waar
<i>c</i> De hoofdpersoon in het lied heeft vaak last van heimwee.	☐ waar	☒ niet waar
- 4 Welke basisemotie probeert het gedicht over te brengen?

☐ <i>a</i> blij
☐ <i>b</i> boos
☐ <i>c</i> bang
☒ <i>d</i> bedroefd
- 5 Wat bedoelt de auteur van het lied met de uitspraak 'De dagen zijn kort'?
De zon komt laat op en gaat al vroeg weer onder.
- 6 Waarom houdt de hoofdpersoon in het lied van Brabant?
Hij woont er samen met zijn geliefde.
- 7 Wat is het verschil tussen Brabant en de plek waar de hoofdpersoon van het lied nu is?
In Brabant is een dorpscafé, spreken de mensen met een zachte G en zeiken de mensen op alles om niets. Op de plaats waar de hoofdpersoon van het lied nu is, zijn al die dingen niet.
- 8 Aan wie is het gedicht gericht? Waaraan merk je dat?
Aan de geliefde van de hoofdpersoon in het lied. Hij/zij wordt twee keer direct aangesproken: 'In het zuiden vol zon woon ik samen met jou' en 'Het mooiste aan Brabant ben jij, dat ben jij'.
- 9 Welke dingen mist de hoofdpersoon in het lied?
Het dorpscafé, de aanspraak van mensen met een zachte G en het zeiken op alles om niets.

- 1 We gebruiken de woorden om twee woorden, zinnen of zinsdelen met elkaar te verbinden.

2 Brabant – Guus Meeuwis

Een muts op mijn hoofd, mijn kraag staat omhoog.
Het is hier ijskoud, maar gelukkig wel droog.

De dagen zijn kort hier, de nacht begint vroeg.
De mensen zijn stug, en er is maar één kroeg.

Als ik naar mijn hotel loop, na een donkere dag,
dan voel ik mijn huissleutel diep in mijn zak.

Ik loop hier alleen in een te stille stad.
Ik heb eigenlijk nooit last van heimwee gehad.
Maar de mensen, ze slapen, de wereld gaat dicht.
En dan denk ik aan Brabant, want daar brandt nog licht.

Ik mis hier de warmte van een dorpscafé,
de aanspraak van mensen met een zachte G.

Ik mis zelfs het zeiken, op alles om niets.
Was men maar op Brabant zo trots als een Fries.

In het zuiden vol zon woon ik samen met jou.
't Is daarom dat ik zo van Brabanders hou.

Ik loop hier alleen in een te stille stad.
Ik heb eigenlijk nooit last van heimwee gehad.
Maar de mensen, ze slapen, de wereld gaat dicht.
En dan denk ik aan Brabant, want daar brandt nog licht.

De Peel en de Kempen en de Meierij,
maar het mooiste aan Brabant ben jij, dat ben jij.

Ik loop hier alleen in een te stille stad.
Ik heb eigenlijk nooit last van heimwee gehad.
Maar de mensen, ze slapen, de wereld gaat dicht.
En dan denk ik aan Brabant, want daar brandt nog licht.

- 3 1 Kom je uit Syrië *of* uit Eritrea?
- 2 Desale spreekt vier talen: Tigrinya, Arabisch, Nederlands *en* Engels.
- 3 Ik hou niet van zuurkool, *maar* wel van boerenkool.
- 4 Mijn moeder reist niet graag met de trein, *want* dan moet ze lang wachten.
- 5 *Als* wij onze diploma's hebben, gaan we een wereldreis maken.
- 6 Mario weet *dat/of* Karlijn ziek is.
- 7 Karlijn komt vandaag niet naar school, *omdat* ze ziek is.

14 Annie M.G. Schmidt – De regenworm en zijn moeder

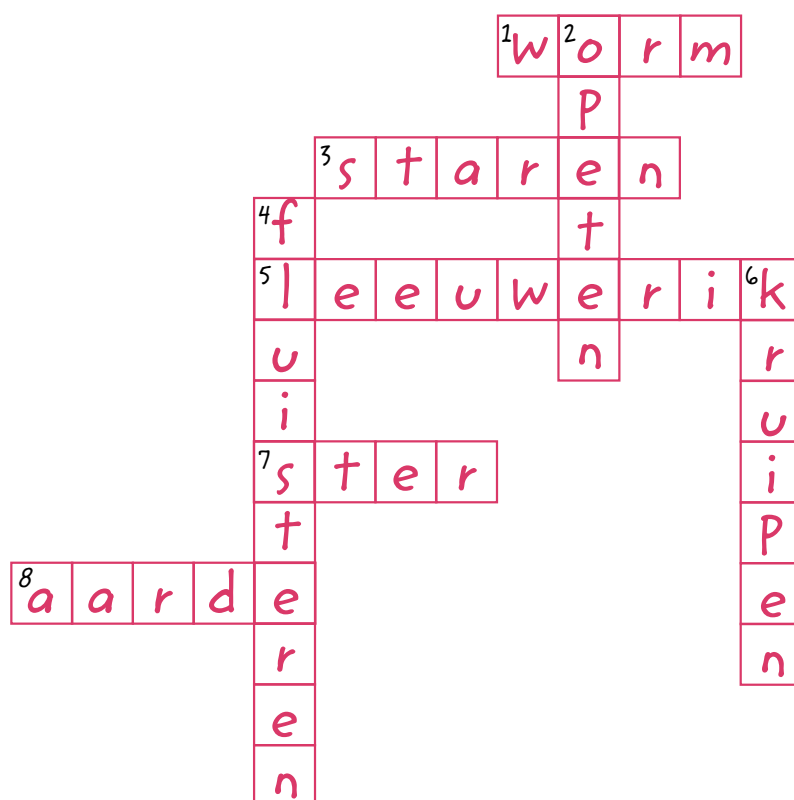
Antwoorden

WERKBLAD 1

- (1) Er
- (2) toch
- (3) zoals
- (4) op tijd
- (5) allemaal

WERKBLAD 2

- 1 de regenworm [de regenwormen] = **h** een diertje met een lang lichaam dat heel gemakkelijk buigt.
- 2 de ster [de sterren] = **g** puntvormig hemellichaam dat licht geeft.
- 3 fluisteren [fluisterde, heeft gefluisterd] = **b** zacht praten zonder je stem te gebruiken [iemand fluistert (iets)].
- 4 de leeuwerik [de leeuweriken] = **d** een vogel die hoog in de lucht zingt.
- 5 staren [staarde, heeft gestaard] = **f** lange tijd kijken zonder iets te zien [iemand staart (naar iemand of iets)].
- 6 kruipen [kroop, heeft of is gekropen] = **c** op handen en voeten over de grond gaan, zoals een baby [iemand kruipt].
- 7 de aarde = **a** de grond waarin bomen en planten groeien.
- 8 opeten [at op, heeft opgegeten] = **e** eten tot er niets meer is [iemand eet iets op].

- 1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

Opvoeding.

- 2 Bedenk een andere titel voor 'De regenworm en zijn moeder'.

Eigen antwoord.

- 3 Waar of niet waar?

a De hoofdpersoon in het gedicht vindt sterren mooi.

☒ waar ☐ niet waar

b De moeder van de hoofdpersoon in het gedicht vindt het hoofdpersonage raar.

☒ waar ☐ niet waar

c De auteur van het gedicht vindt dat je altijd naar je moeder moet luisteren.

☒ waar ☒ niet waar
(discussie mogelijk)

- 4 Wat bedoelt de auteur van het gedicht met 'moe'?

Moeder.

- 5 Wat deed de regenworm toen hij de leeuwerik zag?

Hij kroop in de aarde.

- 6 Wat vind je van het advies dat de auteur van het gedicht helemaal aan het eind geeft?

Eigen antwoord.

1 I. Naar het verleden.

2 *De regenworm en zijn moeder – Annie M.G. Schmidt*

Er was een regenworm in Sneek
die altijd naar de sterren keek,
en fluisterde: Hoe schoon, hoe schoon...
Zijn moeder zei: Doe toch gewoon,
kijk naar beneden naar de grond,
dat is normaal, dat is gezond,
kijk naar beneden, zoals ik...

En toen? Toen kwam de leeuwerik!

Het wormpje, dat naar boven staarde,
zag hem op tijd en kroop in d'aarde,
maar moe die naar beneden keek,
werd opgegeten (daar in Sneek).

Dus doe nooit wat je moeder zegt,
dan komt het allemaal terecht.

3 was komt van zijn, keek komt van kijken, fluisterde komt van fluisteren, zei komt van zeggen, kwam komt van komen, staarde komt van staren, zag komt van zien, kroop komt van kruipen, keek komt van kijken, werd komt van worden.

15 3J's – Watermensen

Antwoorden

WERKBLAD 1

☒ ogen	☒ genoeg
☐ zogen	☐ zat
☐ breek	☐ peil
☒ breken	☒ plan
☐ dwars	☐ lijden

☒ wars	☒ strijden
☒ dreigen	☐ boosheid
☐ stijgen	☒ woede
☒ nooit	☐ hechten
☐ ooit	☒ vechten

WERKBLAD 2

- 1 de dijk [de dijken] = een verhoging langs de zee of langs een rivier, om het land droog te houden.
- 2 zolang = gedurende de tijd dat ...
- 3 de golf [de golven] = een grote beweging van water.
- 4 overheersen [overheerste, heeft overheerst] = de baas zijn over iemand = domineren [iemand overheerst iemand].
- 5 het tij [de tijen] = een periode van zes uur waarin het water van de zee hoger of lager wordt = het getijde.
- 6 strijden [streed, heeft gestreden] = vechten; veel moeite doen om iets te bereiken [iemand strijdt (voor, over, tegen, om iets)].
- 7 varen [voer, heeft of is gevaren] = over water gaan met een boot [een boot vaart].
- 8 onbedwingbaar = iets wat je niet onder controle kunt krijgen.
- 9 vloeibaar = iets wat vloeibaar is, heeft geen vaste vorm en is nat.
- 10 het geweld = de kracht waarmee je mensen pijn doet

1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

Water.

2 Bedenk een andere titel voor 'Watermensen'.

Eigen antwoord.

3 Waar of niet waar?

a Men ging denken sinds het licht ons land bescheen.

☐ waar

☒ niet waar

b Watermensen krijgen nooit genoeg van water.

☒ waar

☐ niet waar

c Watermensen worden naar een hoger plan gestuurd als het lang genoeg geduurd heeft.

☒ waar

☐ niet waar

4 Wat bedoelen de auteurs van het lied met 'de zilvergrijze aderen'?

☐ *a* de rijke mensen

☒ *b* de rivieren en kanalen

☐ *c* de bejaarden

5 Wat bedoelen de auteurs van het lied met 'het vloeibare geweld'?

Het water.

- 1 Ze worden gebruikt om te verwijzen naar personen en zaken.

2 Watermensen – 3J's

Onze ogen konden kijken
sinds het licht ons land bescheen
maar na het breken van de dijken
ging men denken naar ik meen

onbedwingbaar is de woede
en het vloeibare geweld
je zal vechten, je zal bloeden
watermens, mijn held

Zolang golven overheersen
wars van droogte en van tij
zo kan ik niet overleven
in gewone zekerheid

laat het water mij maar dreigen
laat het me grijpen naar de keel
alleen voor ons wij watermensen,
wordt het water nooit te veel

Laat het water mij maar dreigen
laat het me grijpen naar de keel
alleen voor ons wij watermensen
wordt het water nooit te veel

En als het water ons zal krijgen
heeft 't lang genoeg geduurd
dan worden wij die watermensen
naar een hoger plan gestuurd

en als het water ons zal krijgen
heeft 't lang genoeg geduurd
dan worden wij die watermensen
naar een hoger plan gestuurd

Laat het water mij maar dreigen
laat het me grijpen naar de keel
want voor ons wij watermensen
wordt het water nooit te veel

tussen de zilvergrijze aderen
leef ik in mijn waterland
ik kan strijden, ik kan varen
en zet de zeeën naar mijn hand

en als het water ons zal krijgen
heeft 't lang genoeg geduurd
dan worden wij die watermensen
naar een hoger plan gestuurd

- 3 1 De auto's rijden over de snelweg. **Ze** rijden hard.
2 Marianne is getrouwd met Cees. **Ze** is zijn vrouw.
3 Koen en **ik** hebben dezelfde achternaam, want **we** zijn familie.
4 Hans is mijn beste vriend. **Hij** is de liefste jongen die **ik** ken.
5 Kun **je** me vertellen hoe oud **je** bent?

16 Toon Hermans – Als de liefde niet bestond

Antwoorden

WERKBLAD 1

☒ rivieren	☒ gauw	☐ niks	☐ ooit
☐ scholieren	☐ snel	☐ ergens	☒ elkaar
☒ strand	☐ schijnen	☒ nergens	☐ mekaar
☐ zand	☒ stralen	☐ gaan	☐ verkiezen
☒ niets	☒ eens	☒ slaan	☒ verliezen

WERKBLAD 2

- 1 stilstaan [stond stil, heeft stilgestaan] = staan zonder te lopen; stoppen met lopen [iemand staat stil].
- 2 het strand [de stranden] = een stuk grond met zand of stenen langs een zee of een meer.
- 3 bepraten [bepraatte, heeft bepraat] = over iets of iemand spreken.
- 4 de maan [de manen] = de maan draait om de aarde en geeft 's nachts wat licht; ook om andere planeten draaien manen.
- 5 verkleuren [verkleurde, is verkleurd] = van kleur veranderen.
- 6 bederven [bedierf, is bedorven] = rot of zuur worden [iets, drinken enz. bederft].
- 7 uitsterven [stierf uit, is uitgestorven] = ophouden te bestaan [een diersoort sterft uit].
- 8 ademhalen [haalde adem, heeft ademgehaald] = lucht door de mond naar binnen halen en naar buiten brengen = ademen [iemand haalt adem].
- 9 rijpen [rijpte, is gerijpt] = rijp worden [iets rijpt].
- 10 bevriezen [bevroor, is bevroren] = ijs worden door een lage temperatuur [iets bevriest].

1 Wat is het centrale thema van dit lied?

Liefde.

2 Welke basisemotie probeert het lied over te brengen?

☐ a blij

☐ b boos

☐ c bang

☒ d bedroefd

3 Waar of niet waar?

a De rivieren, vogels en dieren zullen stilstaan zonder liefde. ☒ waar ☐ niet waar

b De klok zou harder slaan zonder liefde. ☐ waar ☒ niet waar

c Dichters zullen blijven dichten, ook zonder liefde. ☐ waar ☒ niet waar

4 Wat bedoelt de auteur van het lied met 'het paradijs'?

Het paradijs waar volgens de Bijbel de eerste mensen woonden.

5 Maak hieronder een tekening bij het lied.

Eigen antwoord.

1 Naar de toekomst.

2 Als de liefde niet bestond – Toon Hermans

Als de liefde niet bestond
Zullen ze stilstaan, de rivieren
En de vogels en de dieren
Als de liefde niet bestond

Als de liefde niet bestond
Zou het strand de zee verlaten
Ze hebben niets meer te bepraten
Als de liefde niet bestond

Als de liefde niet bestond
Zou de maan niet langer lichten
Geen dichter zou meer dichten
Als de liefde niet bestond

Nergens zouden bloemen staan
En de aarde zou verkleuren
Overal gesloten deuren
En de klok zou niet meer slaan

Als de liefde niet bestond
Dan was de hele vrijerij bedorven
De wereld was gauw uitgestorven
Als de liefde niet bestond

Als de liefde niet bestond
Zou de zon niet langer stralen
De wind zou niet meer ademhalen
Als de liefde niet bestond

Geen appel zou meer rijpen
Zoals eens in 't paradijs
Als wij elkaar niet meer begrijpen
Dan is de wereld koud als ijs

Ik zou sterven van de kou
En m'n adem zou bevriezen
Als ik je liefde zou verliezen
Er is geen liefde zonder jou

17 Herman Finkers – Aladdin

Antwoorden

WERKBLAD 1-1 en 1-2

(1) echte	(6) dadelijk
(2) gelooft	(7) bezweerde
(3) realist.'	(8) geestig
(4) zweverig	(9) danig/
(5) meteen	(10) rotzooi

WERKBLAD 2-1 en 2-2

- 1 het wonder [de wonderen] = een bijzondere gebeurtenis die je niet kunt verklaren.
- 2 de geest [de geesten] = een mens zonder lichaam = het spook.
- 3 de wens [de wensen] = een groot verlangen; iets wat je heel graag wilt.
- 4 het geintje [de geintjes] = het grapje.
- 5 iets ongedaan maken = zorgen dat het lijkt alsof iets niet gebeurd is.
- 6 ontgaan [ontging, is ontgaan] = niet bij iemand doordringen [iets ontgaat iemand].
- 7 het spook [de spoken] = de geest van een dode persoon, meestal voorgesteld als een bewegend laken met ogen = de schim.
- 8 zweeten [zweette, heeft gezweet] = als je zweet, komt er vocht door je huid naar buiten [een mens of een dier zweet].
- 9 uit zijn sas zijn = ontevreden zijn.
- 10 de moraal [de moralen] = de les die je uit een verhaal kunt leren.
- 11 de rotzooi = dingen die niet nuttig zijn of van slechte kwaliteit zijn.

- 1 Het was *een wonder* dat de man niets gebroken had toen hij van het dak was gevallen.
- 2 Ik geloof niet in *geesten*.
- 3 Olav had *de wens* om een keer naar Australië te gaan.
- 4 Toen hij de rol in de film kreeg aangeboden, dacht ik eerst dat het *een geintje* was.
- 5 Is het nog mogelijk om het besluit *ongedaan* te *maken*?
- 6 Het *ontging* de meeste mensen wat er achter in de zaal gebeurde.
- 7 Kinderen zijn vaak bang voor *spoken*.
- 8 Ze *zweette* doordat het erg warm was.
- 9 Toen Aladdin in een man van honderd jaar veranderd werd, raakte hij *uit zijn sas*.
- 10 Hij wilde een goede computer, geen *rotzooi*.

- 1 Wat is het centrale thema van dit lied?

Wensen en moralen.

- 2 Bedenk een andere titel voor 'Aladdin'.

Eigen antwoord.

- 3 Waar of niet waar?

a Aladdin vindt de wonderlamp te duur.

☐ waar

☒ niet waar

b Aladdin is blij als de geest hem verandert in een man van honderd jaar.

☐ waar

☒ niet waar

c Het lukt de geest niet om zijn bezwering weer ongedaan te maken.

☒ waar

☐ niet waar

- 4 Welke basisemotie probeert het lied over te brengen?

☒ *a* blij

☐ *b* boos

☐ *c* bang

☐ *d* bedroefd

- 5 Wat bedoelt de auteur van het lied met de uitspraak 'Veur vijf guld'n ma'je 'm hem'n'?

Wat is er zo grappig aan deze uitspraak?

De auteur van het lied bedoelt 'Voor vijf gulden mag je hem hebben'. Deze uitspraak is grappig omdat je, vanwege het thema van het lied, een accent uit het Midden-Oosten verwacht. De auteur van het lied doelt in zijn lied echter op een Nederlands accent dat ze in het oosten van het land spreken.

- 6 Wat bedoelt de geest met de uitspraak 'Ik hocus pocus nog maar pas'? Wat is er zo grappig aan deze uitspraak?

De geest bedoelt 'Ik tover (i hocus pocus) nog maar korte tijd' ('pas' heeft hier de betekenis 'nog maar korte tijd'). Deze uitspraak is grappig omdat 'hocus, pocus, pas' ook een toverspreuk is.

- 7 In de liedtekst staan geen tussenkopjes. Verzin voor elk couplet een passend tussenkopje.

Couplet 1: Eigen antwoord.

Couplet 2: Eigen antwoord.

Couplet 3: Eigen antwoord.

Couplet 4: Eigen antwoord.

Couplet 5: Eigen antwoord.

Couplet 6: Eigen antwoord.

Couplet 7: Eigen antwoord.

- 1 Het zijn werkwoorden die een modaliteit aangeven.
- 2 Bij Blokker in de Grotestraat trof ik Aladdin. Hij zocht een mooie nieuwe lamp, zo'n Turks geval van tin. Het meisje zei met oostelijk accent in haar stem: 'Dit (1) *kan* (kunnen) een echte wonderlamp zijn. Voor vijf guld'n ma' je 'm hem'n.' 'Ach kom,' zei Aladdin, 'een wonderlamp, (2) *kunt* (kunnen) u dat geloven? Ik (3) *kan* (kunnen) in Allah geloven en dat vind ik meer dan zat. Vijf gulden (4) *wilt* (willen) u zeggen? Kijk, dat is een prijsje naar mijn zin, maar wonderen? Nee, daar (5) *kan* (kunnen) ik echt niet in geloven.' Onmiddellijk kwam uit de lamp een geest, die zei beslist: 'Wie niet in wonderen (6) *kan* (kunnen) geloven (7) *kan* (kunnen) geen realist zijn.' 'Excuses,' zei Aladdin, blozend en bedeesd, 'dan denk ik dat ik altijd al wat zweverig (8) *moeten* (moeten) zijn geweest.' 'U mag een wens doen,' zei de geest met een vriendelijk gezicht. 'Ik (9) *zal* (zullen) wonderen op maat leveren en (10) *zal* (zullen) zeer cliëntgericht zijn. 'Dan wens ik honderd jaar te worden,' zei Aladdin toen maar, en meteen werd hij veranderd in een man van honderd jaar. 'Geintje,' zei de geest, 'Ik (11) *zal* (zullen) het dadelijk ongedaan maken.' Maar er was hem op de toverschool blijkbaar iets ontgaan. Want wat hij ook probeerde, Aladdin bleef honderd jaar, een regelrechte ramp! Dit was niet meer geestig, het werd echt te gek. Het spook begon te zweten en werd rood tot in zijn nek. 'Wat (12) *kan* (kunnen) dit nu zijn,' riep Aladdin danig uit zijn sas. 'Excuses,' zei de geest, 'ik (13) *kan* (kunnen) nog maar pas hocus pocussen.' En wat is weer uiteindelijk de moraal van het verhaal? Koop nooit wat bij Blokker want het is rotzooi allemaal!

18 Elka Le Mair – De boekenwurm

Antwoorden

WERKBLAD 1

- (1) door
- (2) hier
- (3) liefst
- (4) gestoken
- (5) nu

WERKBLAD 2

- 1 de boekenwurm [de boekenwurmen] = **c** iemand die graag leest.
- 2 het gras [de grassen] = **f** de groene plantjes waarmee bijvoorbeeld een voetbalveld bedekt is.
- 3 huilen [hulde, heeft gehuild] = **g** tranen uit je ogen laten komen omdat je verdrietig of blij bent [iemand huilt].
- 4 het papier [de papieren] = **i** het materiaal waarvan bijvoorbeeld boeken worden gemaakt.
- 5 bedrukken [bedrukte, is bedrukt] = **a** papier waarop letters of afbeeldingen staan = geprint.
- 6 desnoods = **d** als het niet anders kan.
- 7 de boekenkast [de boekenkasten] = **b** een kast voor boeken.
- 8 duiken [dook, heeft of is gedoken] = **e** voorover in het water springen, met je hoofd eerst [iemand duikt].
- 9 het lijf [de lijven] = **h** het lichaam.
- 10 rond = **j** een rond voorwerp heeft de vorm van een cirkel of een bal.

K	S	G	D	E	G	F	L	K	V	C	I	B	H	J	F	B	B
I	A	U	L	P	N	V	S	C	R	G	O	H	G	B	K	K	C
X	R	N	W	M	R	M	P	W	Y	P	P	J	B	O	W	G	S
R	G	D	Y	P	R	F	V	O	O	K	E	T	N	E	A	B	L
X	B	T	K	O	V	W	Q	Q	P	L	S	F	H	K	Y	Q	Z
M	T	M	R	U	W	N	E	K	E	O	B	B	Z	E	W	J	E
M	O	H	P	X	Q	P	V	T	X	B	O	G	B	N	P	V	L
F	H	D	J	W	A	X	V	E	E	U	T	Y	Q	K	J	O	W
F	L	Q	D	X	I	E	L	F	D	L	Q	L	R	A	Y	R	P
G	H	U	D	G	E	V	K	V	Z	T	Q	O	H	S	I	E	B
J	I	F	U	E	N	D	Y	S	C	B	N	V	F	T	Y	I	E
G	X	L	M	E	S	L	F	N	G	D	M	V	S	H	T	P	D
E	R	O	L	G	W	N	E	W	B	E	D	R	L	N	M	A	R
B	T	I	I	E	F	K	O	E	W	M	W	I	Q	C	P	P	U
S	U	L	Y	V	I	F	E	O	B	D	J	O	K	K	M	H	K
H	D	L	D	U	D	X	X	H	D	F	G	Y	V	Y	O	G	K
J	L	Z	D	O	U	M	K	A	U	S	U	N	K	L	F	L	E
B	I	Y	H	K	U	Y	F	N	R	S	T	H	G	Q	S	R	N

WERKBLAD 4

- 1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

Lezen.

- 2 Waar of niet waar?

a Een boekenwurm houdt van aarde.

☐ waar ☒ niet waar

b Een boekenwurm houdt van boeken.

☒ waar ☐ niet waar

c Toen de hoofdpersoon in het gedicht de boekenwurm vond, was die heel vrolijk.

☐ waar ☒ niet waar

- 3 Waar vond de hoofdpersoon in het gedicht de boekenwurm?

In het gras.

- 4 Waarom hilde de boekenwurm?

Hij wil papier, het liefst bedrukt met letters en met woorden, maar dat heeft hij niet.

- 5 Wat is het verschil tussen een boekenwurm en een gewone wurm?

Een boekenwurm is iemand die graag leest. Een gewone wurm is een diertje met een lang lichaam dat heel gemakkelijk buigt.

- 6 'De boekenwurm' speelt zich af op twee verschillende plaatsen. Welke plaatsen zijn dat?

Buiten in het gras en thuis bij de hoofdpersoon.

- 7 Heb jij weleens een Nederlands boek gelezen? Zo ja, vertel hieronder waarover het boek ging. Zo nee, waarom niet?

Eigen antwoord.

WERKBLAD 5

- 1 Voorzetsels drukken de relatie uit tussen de woordgroep waar het voorzetsel deel van uitmaakt en een ander element in de zin.

2 De boekenwurm – Elka Le Mair

Ik vond laatst een boekenwurm

Kruipend door het gras

Hij hilde, dus ik vroeg de wurm

Wat er met hem was

'Ach', zei toen de boekenwurm

'Ik heb hier gras en goede aarde

Maar deze dingen hebben voor

Een boekenwurm geen waarde

Ik wil papier en liefst bedrukt

Met letters en met woorden

Desnoods muzieknoten erbij en

Enkele mooie akkoorden.'

Ik heb de wurm toen opgepakt

Hem in mijn zak gestoken

Hij is toen, eenmaal bij mij thuis,

In de boekenkast gedoken

Daar leeft hij nu, daar eet hij nu

Zijn lijfje rond en dik

Die boekenwurm is nu mijn vriend

En zijn beste vriend ben ik!

19 Teske de Schepper – Oesters & champagne

Antwoorden

WERKBLAD 1

☐ dollar	☐ André	☐ krent	☒ zwemmen
☒ euro	☒ Kanye	☒ nu	☐ vak
☐ beloven	☐ elk	☐ toen	☒ zak
☒ geloven	☒ ieder	☐ dineren	☐ huilen
☒ cent	☐ baden	☒ ontbijten	☒ ruilen

WERKBLAD 2-1 en 2-2

- 1 liegen [loog, heeft gelogen] = iets zeggen terwijl je weet dat het niet waar is [iemand liegt (over iets)].
- 2 ervandoor gaan = weggaan.
- 3 achterblijven [bleef achter, is achtergebleven] = niet meegaan; op een plaats blijven [iets of iemand blijft achter].
- 4 ontbijten [ontbeet, heeft ontbeten] = eerste maaltijd van de dag eten [iemand ontbijt].
- 5 iets of iemand zat zijn = iets helemaal niet meer leuk vinden.
- 6 jaloers = een naar gevoel hebben omdat iemand anders iets heeft wat je ook graag zou willen.
- 7 vergeven [vergaf, heeft vergeven] = besluiten dat je niet meer boos bent om iets [iemand vergeeft iemand iets].
- 8 missen [miste, heeft gemist] = het erg vinden dat iemand of iets er niet is [iemand mist iemand of iets].
- 9 ruilen [ruilde, heeft geruild] = iets geven en er iets anders voor terugkrijgen [iemand ruilt (iets)].
- 10 het goud: = een duur metaal met een gele kleur.

WERKBLAD 3

- 1 ☐ achterblijven – ☐ resten – ☐ resteren – ☒ weggaan
- 2 ☒ achterblijven – ☐ ervandoor gaan – ☐ 'm smeren – ☐ weggaan
- 3 ☐ het brons – ☐ het goud – ☒ het plastic – ☐ het zilver
- 4 ☐ afkerig zijn van iets of iemand – ☒ iets of iemand begeren – ☐ iets of iemand beu zijn
– ☐ iets of iemand zat zijn
- 5 ☐ afgunstig – ☐ ijverzuchtig – ☐ jaloers – ☒ verwonderd
- 6 ☒ bekennen – ☐ jokken – ☐ liegen – ☐ fingeren
- 7 ☒ bevatten – ☐ mankeren – ☐ missen – ☐ ontbreken
- 8 ☒ brunchen – ☐ dineren – ☐ lunchen – ☐ ontbijten
- 9 ☒ bewaren – ☐ inwisselen – ☐ ruilen – ☐ vervangen
- 10 ☐ excuseren – ☐ pardonneren – ☐ vergeven – ☒ wreken

WERKBLAD 4

- 1 Wat is het centrale thema van dit lied?
Relaties.
- 2 Bedenk een andere titel voor 'Oesters & champagne'.
Eigen antwoord.
- 3 Waar of niet waar?

a De hoofdpersoon in het lied weet dat haar partner niet te vertrouwen is.	☒ waar ☐ niet waar
b De hoofdpersoon in het lied wil graag een nieuwe auto.	☐ waar ☒ niet waar
c De hoofdpersoon in het lied is erg rijk.	☐ waar ☒ niet waar
- 4 Welke basisemotie probeert het lied over te brengen?

☐ a blij
☒ b boos
☐ c bang
☐ d bedroefd
- 5 Beschrijf de relatie van de hoofdpersoon in het lied.
Eigen antwoord.
- 6 Noem een aantal voorbeelden uit de tekst waaruit blijkt dat de relatie van de hoofdpersoon in het lied niet zo goed is.
Eigen antwoord.

- 1 'Als' leidt een voorwaarde in.
- 2
 - 1 Als ik hoofdpijn heb, dan *Eigen antwoord.*
 - 2 Als ik slaap, dan *Eigen antwoord.*
 - 3 Als mijn auto kapot is, dan *Eigen antwoord.*
 - 4 Als ik 50 jaar ben, dan *Eigen antwoord.*
 - 5 Als ik mijn huiswerk niet maak, dan *Eigen antwoord.*

20 Klein Orkest – Raar is leuk

Antwoorden

WERKBLAD 1

(1) lekker.	(4) gewoon
(2) lucht	(4) gewoon
(3) hele	(8) wie
(4) gewoon	(9) komt
(4) gewoon	(10) kerel
(5) toevallig	(4) gewoon
(6) hier	(4) gewoon
(7) oma	

WERKBLAD 2

- 1 kleddernat = **d** door- en doornat.
- 2 blaffen [blafte, heeft geblaft] = **b** een hard geluid maken [een hond blaft].
- 3 saai = **i** iets wat gauw verveelt.
- 4 omkeren [keerde om, heeft omgekeerd] = **h** in een andere positie plaatsen, bijvoorbeeld met de onderkant boven = omdraaien [iemand keert iets om].
- 5 na-apen [aapte na, heeft nageaapt] = **g** doen wat iemand anders doet.
- 6 de koorts [de koortsen] = **f** een hoge temperatuur van het lichaam.
- 7 stelen [stal, heeft gestolen] = **j** iets wat van iemand anders is in het geheim meenemen = pikken [iemand steelt iets].
- 8 de beloning [de beloningen] = **a** iets, vooral geld, dat je krijgt omdat je iets goed hebt gedaan.
- 9 braaf = **c** geen fouten of ruzie maken.
- 10 klieren [klierde, heeft geklierd] = **e** doelloos gedrag vertonen waarmee je anderen ergert.

stelen

blaffen

kleddernat

saai

koorts

omkeren

Lees de tekst van 'Raar is leuk' en beantwoord onderstaande vragen.

- 1 Wat is het centrale thema van dit lied?

Anders zijn.

- 2 Waarom wil de hoofdpersoon in het lied 'het' omkeren?

Raar is leuk, gewoon dat is zo saai.

- 3 Waar of niet waar?

a Het vierkant is toevallig rond.

☐ waar

☒ niet waar

b De oma van de hoofdpersoon in het lied wordt morgen zes jaar.

☐ waar

☒ niet waar

c Johan is een Marokkaan.

☐ waar

☒ niet waar

- 4 Waarom zegt de hoofdpersoon in het lied 'Aap niet na, je bent geen papegaai'?

Papegaaien is een ander woord voor na-apen.

- 5 Wat bedoelt de hoofdpersoon in het lied met de uitspraak 'Geef de boel een draai'?

☐ **a** Zeg waar het op staat.

☐ **b** Doe de deur op slot.

☒ **c** Bekijk het leven eens vanuit een ander perspectief.

- 6 Schrijf zelf een couplet voor 'Raar is leuk'. Gebruik de coupletten hieronder als voorbeeld.

*De zon is lekker vierkant,
de ruit toevallig rond.
Met koorts dan ben je beter
en ziek zijn is gezond.*

*De lucht is lekker groen
en het gras toevallig blauw.
De kat die blaft de hele dag
en de hond die zegt miauw.*

Eigen antwoord.

WERKBLAD 5

- 1 . omkeren
- . na-apen
- . weggeven

- 2 De werkwoorden bij 1 bestaan uit twee delen. Omcirkel hieronder de werkwoorden die ook uit twee delen bestaan.

uitnodigen

stappen

verbranden

kijken

nemen

doen

voorstellen

overtuigen

aandoen

- 3 Onderstreep hierboven het deel van de scheidbare werkwoorden waarop het accent ligt. Wat valt je op?

Bij 'uitnodigen', 'voorstellen' en 'aandoen' ligt het accent op het eerste deel van het werkwoord. Bij 'overtuigen' en 'verbranden' ligt het accent niet op het eerste deel.

- 4 Wanneer is een werkwoord dat bestaat uit twee delen een scheidbaar werkwoord? Gebruik hierbij je antwoord van 3.

Een werkwoord dat uit twee delen bestaat, is scheidbaar als het accent op het eerste deel van het werkwoord ligt.

WERKBLAD 6

- 1 Hij verkoopt zijn oude kleren op de rommelmarkt.
- 2 Ik stel me voor als ik nieuwe mensen ontmoet.
- 3 Veel mensen klagen, want de drukte in de stad neemt toe.
- 4 Ik stofzuig altijd voordat er bezoek langskomt.
- 5 Ik was af als mijn vriend gekookt heeft.
- 6 Ik vind dat hij overdrijft als hij zegt dat hij meer geld verdient dan een minister.
- 7 Zij geeft op als ze ziet dat ze niet kan winnen.
- 8 Het Nederlands elftal stelt tegenwoordig vaak teleur.
- 9 Zij stelt de vergadering uit, omdat er veel zieken zijn.
- 10 Liefde overwint alles.